PEDAGOGIK TADQIQOTLAR JURNALI
ISSN: 3060-4923 Impact Factor –7,212

INGLIZ TILINI O‘QITISHDA LOYIHA ASOSIDA TA’LIM TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH METODIKASI

Bazarbayev Ilyosbek Ulug‘bek o‘g‘li
https://doi.org/10.5281/zenodo.23219969

Annotatsiya: Maqolada ingliz tilini o‘qitishda loyiha asosida ta’lim texnologiyasidan foydalanishning nazariy asoslari va amaliy metodikasi yoritilgan. Dyui, Kilpatrik va Vigotskiy g‘oyalari hamda Tomas, Stoller, Bekket va Sleyter, Frid-But kabi tadqiqotchilarning qarashlari tahlil qilingan. Tadqiqot natijasida loyiha asosida o‘qitishning olti bosqichli metodik modeli, loyiha turlari tizimi hamda til va jarayon ko‘rsatkichlarini birgalikda baholovchi besh mezonli rubrika ishlab chiqildi. Metodikaning samaradorligini tajriba va nazorat guruhlari asosida aniqlash dizayni (oldingi va keyingi test, so‘rovnoma, statistik tahlil) bayon etilgan. Maqola xulosalaridan oliy ta’lim muassasalarining ingliz tili o‘qituvchilari amaliy tavsiya sifatida foydalanishi mumkin.
Kalit so‘zlar: loyiha asosida ta’lim, ingliz tili, metodika, kommunikativ kompetensiya, hamkorlikda o‘qitish, baholash rubrikasi, mustaqil ta’lim, raqamli vositalar.

Abstract: The article examines the theoretical foundations and practical methodology of using project-based learning in teaching English. The ideas of Dewey, Kilpatrick and Vygotsky, and the views of Thomas, Stoller, Beckett and Slater, and Fried-Booth are analyzed. As a result, a six-stage methodological model of project-based instruction, a system of project types, and a five-criterion rubric that assesses language and process indicators together have been developed. A quasi-experimental design (pre-test and post-test, questionnaire, statistical analysis) for measuring the effectiveness of the methodology with experimental and control groups is described. The findings can be used by university English teachers as practical recommendations.
Key words: project-based learning, English language teaching, methodology, communicative competence, collaborative learning, assessment rubric, learner autonomy, digital tools.

Kirish

Globallashuv sharoitida ingliz tili xalqaro ilmiy, iqtisodiy va madaniy muloqotning asosiy vositalaridan biriga aylandi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 19-maydagi PQ-5117-son qarori bilan xorijiy tillarni o‘rganishni ommalashtirish va o‘qitish sifatini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilandi, bu esa zamonaviy metod va texnologiyalarni ta’lim amaliyotiga joriy etishni taqozo etadi.[1]

Amaliyotda esa ingliz tili mashg‘ulotlari ko‘pincha grammatik qoidalarni o‘zlashtirish, matn tarjimasi va leksik ro‘yxatlarni yodlashga tayanadi. Bunday yondashuvda talaba til qoidalarini bilsa-da, o‘rganilgan bilimni real muloqot vaziyatida qo‘llash, og‘zaki va yozma nutqni mustaqil yaratish

[1] O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 19-maydagi «O‘zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o‘rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi PQ-5117-son qarori. -- Lex.uz, https://lex.uz/docs/-5426736.

ko‘nikmalari yetarli darajada shakllanmasligi mumkin. Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish talabalarning faol ishtirokini, haqiqiy maqsad va auditoriyaga ega nutqiy faoliyatni, hamkorlik hamda mustaqil izlanishni talab qiladi. Loyiha asosida ta’lim (Project-Based Learning, PBL) texnologiyasi ana shu talablarga javob beruvchi yondashuvlardan biri hisoblanadi.

PBL — talabalar uzoq muddat davomida real hayotiy muammo yoki savol ustida guruhda ishlab, yakunda aniq mahsulot (taqdimot, video, buklet, podkast va hokazo) yaratadigan va shu jarayonda tilni vosita sifatida qo‘llaydigan ta’lim texnologiyasidir. Ingliz tilini o‘qitishda bu texnologiya tinglash, o‘qish, gapirish va yozish ko‘nikmalarini yagona mazmun atrofida integratsiyalash imkonini beradi.

Biroq PBLni til darslariga joriy etishda o‘qituvchilar bir qator savollarga duch keladi: loyiha bosqichlarini til materiali bilan qanday bog‘lash, guruh ichida har bir talabaning ishtirokini qanday ta’minlash, til bilimi va jarayon natijalarini qanday baholash. Mazkur savollarga yagona, izchil metodik model orqali javob berish tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi.

Maqolaning maqsadi — ingliz tilini o‘qitishda loyiha asosida ta’lim texnologiyasidan foydalanishning metodik modelini ishlab chiqish va uning samaradorligini baholash yo‘llarini asoslashdan iborat. Maqsadga erishish uchun quyidagi tadqiqot savollari qo‘yildi: (1) til ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi loyiha bosqichlari qanday tuzilishga ega bo‘lishi kerak; (2) loyiha faoliyatida til va jarayon ko‘rsatkichlarini qanday mezonlar bilan baholash mumkin; (3) loyiha asosida o‘qitish nutqiy ko‘nikmalar va o‘rganish motivatsiyasiga an’anaviy o‘qitishga nisbatan qanday ta’sir ko‘rsatadi. Tadqiqot gipotezasi: loyiha asosida o‘qitilgan talabalarning og‘zaki va yozma nutq ko‘rsatkichlari hamda motivatsiyasi an’anaviy usulda o‘qitilgan talabalarnikidan yuqori bo‘ladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Loyiha asosida ta’limning g‘oyaviy ildizlari Dj. Dyuining «amaliyot orqali o‘rganish» konsepsiyasi bilan bog‘liq.[2] U. Kilpatrik esa «loyiha usuli»ni talabaning maqsadli, o‘z xohishi bilan bajariladigan faoliyati sifatida asoslab bergan.[3] L. Vigotskiyning ijtimoiy-konstruktivistik nazariyasiga ko‘ra bilim hamkorlikdagi faoliyat jarayonida shakllanadi; guruhda ishlash talabaga yaqin rivojlanish zonasida o‘zidan kuchliroq hamkor yordamida yuqoriroq darajaga ko‘tarilish imkonini beradi.[4]

Dj. Tomas PBLning besh asosiy belgisini ajratgan: loyihaning o‘quv dasturining markazida turishi, yetakchi savolga asoslanishi, konstruktiv izlanishni o‘z ichiga olishi, talabaning mustaqilligi va real hayotga yaqinligi.[5] Chet tillarni o‘qitish kontekstida F. Stoller PBLning til va mazmunni uyg‘unlashtirish, jarayon hamda mahsulotga yo‘naltirilganlik, hamkorlik va yakuniy mahsulot

[2]Dewey, J. Experience and Education. -- New York: Macmillan, 1938.

[3]Kilpatrick, W. H. The Project Method // Teachers College Record. -- 1918. -- Vol. 19, No. 4. -- P. 319–335.

[4]Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. -- Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.

[5]Thomas, J. W. A Review of Research on Project-Based Learning. -- San Rafael, CA: Autodesk Foundation, 2000.

yaratishdek xususiyatlarini nazariy asoslab bergan; uning fikricha, talabalar tilni real maqsad uchun qo‘llagani sababli til va mazmun bir vaqtda o‘zlashtiriladi.[6] G. Bekket va T. Sleyterning «loyiha doirasi» (project framework) modeli loyiha ishini til, mazmun va ko‘nikmalarni integratsiyalash vositasiga aylantirib, rejalashtirish jadvali va loyiha kundaligidan foydalanishni taklif etadi.[7]

D. Frid-But loyiha ishini uch bosqichga — sinfdagi rejalashtirish, loyihani bajarish hamda sharhlash va monitoring qilish — bo‘lib tavsiflagan bo‘lib, bu bosqichlar ko‘plab amaliy qo‘llanmalarning asosini tashkil etadi.[8] J. Larmer, J. Mergendoller va S. Boss taklif etgan «Gold Standard» PBL modeli esa jiddiy muammo, uzluksiz izlanish, haqiqiylik, talabaning ovozi va tanlovi, refleksiya, tanqid va qayta ko‘rib chiqish hamda ommaga taqdim etiladigan mahsulotni muhim elementlar sifatida ko‘rsatadi.[9]

Empirik tadqiqotlar sharhlari PBLning talabalar faolligi va motivatsiyasiga ijobiy ta’sirini qayd etgan holda, uni amalda qo‘llashdagi qiyinchiliklarga — vaqt sarfi, guruh ichida hissa taqsimoti, o‘qituvchi rolining o‘zgarishi hamda baholash murakkabligiga — ham e’tibor qaratadi.[10] Oliy ta’limda PBL natijalarini o‘rgangan sharhda esa o‘rganilgan natijalar bilim, ko‘nikma va munosabat guruhlari bo‘yicha tasniflangan hamda ularni o‘lchash vositalari alohida tahlil qilingan.[11]

Ingliz tili metodikasi nuqtai nazaridan loyiha ishi M. Sveyn ilgari surgan tushunarli nutq mahsuli (comprehensible output) g‘oyasi bilan uyg‘un: talaba taqdimot va yozma mahsulot yaratish jarayonida til vositalarini qidiradi, sinab ko‘radi va ularni to‘g‘rilaydi.[12] Vazifa asosida o‘qitish (R. Ellis) til o‘rganishni alohida kommunikativ vazifalar atrofida tashkil etadi,[13] loyiha esa bir necha vazifani yagona yakuniy mahsulot atrofida birlashtiradi. Yevropa Kengashining CEFR Companion Volume (2020) hujjatidagi harakatga yo‘naltirilgan yondashuv til o‘rganuvchini ijtimoiy faoliyat subyekti sifatida ko‘radi, bu esa loyiha ishining mantig‘iga mos keladi.[14]

---

[6] Stoller, F. L. Establishing a Theoretical Foundation for Project-Based Learning in Second and Foreign Language Contexts // Project-Based Second and Foreign Language Education: Past, Present, and Future / ed. by G. H. Beckett, P. C. Miller. -- Greenwich, CT: Information Age Publishing, 2006. -- P. 19–40.

[7] Beckett, G. H., Slater, T. The Project Framework: A Tool for Language, Content, and Skills Integration // ELT Journal. -- 2005. -- Vol. 59, No. 2. -- P. 108–116.

[8] Fried-Booth, D. L. Project Work. 2nd ed. -- Oxford: Oxford University Press, 2002.

[9] Larmer, J., Mergendoller, J., Boss, S. Setting the Standard for Project Based Learning. -- Alexandria, VA: ASCD, 2015.

[10] Kokotsaki, D., Menzies, V., Wiggins, A. Project-based learning: A review of the literature // Improving Schools. -- 2016. -- Vol. 19, No. 3. -- P. 267–277.

[11] Guo, P., Saab, N., Post, L. S., Admiraal, W. A review of project-based learning in higher education: Student outcomes and measures // International Journal of Educational Research. -- 2020. -- Vol. 102. -- Article 101586.

[12] Swain, M. Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development // Input in Second Language Acquisition / ed. by S. Gass, C. Madden. -- Rowley, MA: Newbury House, 1985. -- P. 235–253.

[13] Ellis, R. Task-based Language Learning and Teaching. -- Oxford: Oxford University Press, 2003.

[14] Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume. -- Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020.

Shunday qilib, mavjud adabiyotlarda PBLning umumiy tamoyillari va bosqichlari yaxshi yoritilgan bo‘lsa-da, o‘zbek tilli oliy ta’lim muhitida ingliz tili darslari uchun loyiha bosqichlarini nutqiy ko‘nikmalar, raqamli vositalar va baholash mezonlari bilan yagona tizimda bog‘lovchi metodik model amaliyotda hali yetarli darajada joriy etilmagan, deb hisoblaymiz. Ushbu maqola aynan shu bo‘shliqni to‘ldirishga qaratilgan.

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda aralash (mixed-methods) yondashuv qo‘llanildi. Nazariy qismda ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil va modellashtirish usullaridan; amaliy qismda esa nazorat guruhli kvazi-eksperimental pedagogik tajriba (oldingi va keyingi testlar bilan), pedagogik kuzatuv va so‘rovnoma usullaridan foydalanildi.

Tajribada ● oliy ta’lim muassasasining ●-kurs talabalari (● nafar) ishtirok etdi. Ular tajriba guruhi (TG, ● nafar) va nazorat guruhi (NG, ● nafar)ga bo‘lindi. Ishtirokchilarning ingliz tili darajasi CEFR bo‘yicha B1 deb belgilandi; guruhlarning boshlang‘ich darajasi oldingi test orqali taqqoslandi. Tajriba ● hafta davom etdi (haftasiga ● soat).

NGda mashg‘ulotlar o‘quv dasturi va darslik asosida an’anaviy tarzda (grammatika tushuntirish, mashqlar, matn bilan ishlash) olib borildi. TGda esa o‘quv materiali o‘sha mavzular doirasida saqlangan holda, ushbu maqolaning «Natijalar» bo‘limida bayon etilgan olti bosqichli PBL metodikasi qo‘llandi. Guruhlar uchun o‘quv soatlari soni, o‘qituvchi va nazorat vositalari bir xil bo‘lishi ta’minlandi.

O‘lchov vositalari: (1) CEFR B1 deskriptorlariga mos og‘zaki nutq (Speaking) va yozma nutq (Writing) testlari — 2-jadvalda keltirilgan rubrikaning til ko‘rsatkichlariga oid mezonlari asosida baholandi (har bir mezon 1–4 daraja); (2) o‘rganish motivatsiyasini aniqlash uchun 5 ballik Likert shkalasidagi so‘rovnoma (Kronbax alfa koeffitsiyenti: ●); (3) loyiha kundaliklari va pedagogik kuzatuv varaqalari. Og‘zaki va yozma ishlar ikki mustaqil baholovchi tomonidan baholandi (baholovchilararo kelishuv: ●).

Ma’lumotlar tavsifiy statistika (o‘rtacha qiymat, standart og‘ish) bilan ifodalandi. Taqsimotning normalligi Shapiro–Uilk mezoni bilan tekshirildi; guruhlararo farqlar mustaqil tanlanmalar uchun t-mezon (normal taqsimot bo‘lmaganda Mann–Uitni U-mezoni), guruh ichidagi o‘zgarishlar esa juft t-mezon (yoki Uilkokson mezoni) yordamida baholandi. Ta’sir kattaligi Koen d ko‘rsatkichi bilan aniqlandi, statistik ahamiyatlilik darajasi $\alpha = 0{,}05$ qabul qilindi. Ishtirokchilarning ixtiyoriy roziligi olindi, natijalar anonim tarzda qayta ishlandi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari uch guruhga ajratildi: metodik model, baholash rubrikasi va tajriba-sinov natijalari.

Olti bosqichli metodik model

Adabiyotlar tahlili asosida ingliz tilini o‘qitishda loyiha asosida ta’lim metodikasi olti bosqichdan iborat model sifatida ishlab chiqildi (1-rasm).[15] Model Frid-Butning uch bosqichli

[15] Muallif ishlanmasi (Fried-Booth, 2002; Stoller, 2006; Larmer va boshq., 2015 asosida).

tuzilmasini kengaytirib, har bir bosqichni muayyan nutqiy faoliyat turi, o‘qituvchi va talaba vazifalari hamda raqamli vositalar bilan bog‘laydi. Bosqichlarning mazmuni 1-jadvalda keltirilgan.

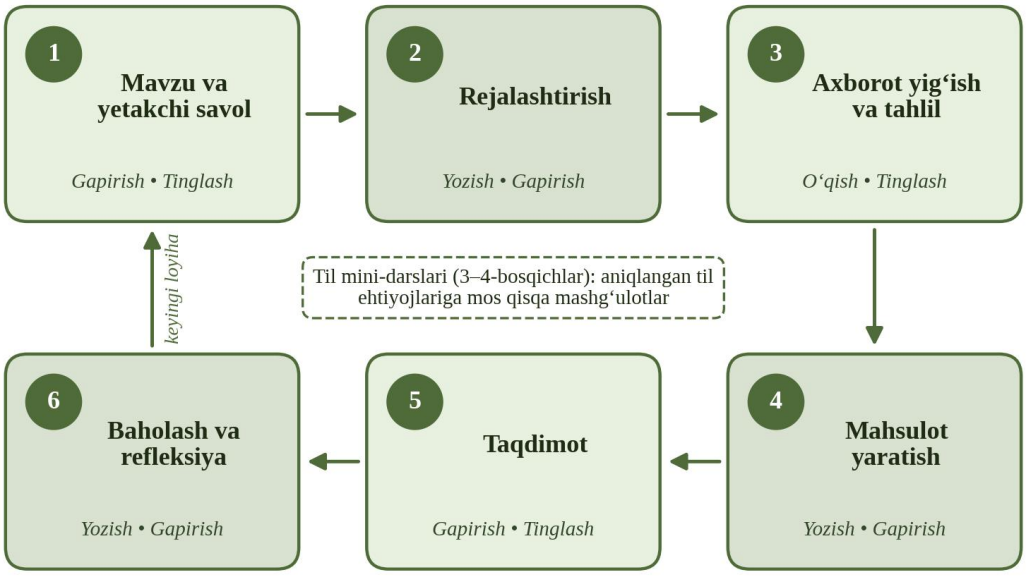

1-rasm. Ingliz tilini o‘qitishda loyiha asosida ta’lim metodikasining olti bosqichli modeli

Modelning o‘ziga xosligi shundaki, til materiali loyiha davomida zarurat tug‘ilganda beriladi: o‘qituvchi 3- va 4-bosqichlarda aniqlangan til ehtiyojlariga mos qisqa (10–15 daqiqalik) til mini-darslarini tashkil etadi. Bu loyiha ishini til o‘zlashtirishdan ajralgan faoliyatga aylanib qolishdan saqlaydi.

1-jadval

Loyiha asosida o‘qitish bosqichlari va ularning mazmuni[16]

Bosqich	O‘qituvchi faoliyati	Talaba faoliyati	Rivojlanadigan nutq faoliyati	Raqamli vositalar (misol)
1. Mavzu va yetakchi savol	Real vaziyatga asoslangan yetakchi savolni ilgari suradi, mahsulot turlarini taklif etadi, kutilayotgan natijalarni tushuntiradi.	Mavzuni muhokama qiladi, savolni aniqlashtiradi, 3–5 kishilik guruhlarga birlashadi, rollarni taqsimlaydi.	Gapirish, tinglash	Telegram guruhi, Padlet
2. Rejalashtirish	Reja shabloni va baholash mezonlari bilan tanishtiradi; kerakli til vositalari (funksional iboralar, leksika) bo‘yicha mini-dars o‘tkazadi.	Ish rejasi, muddatlar va mas’uliyatlarni belgilaydi; loyiha kundaligini yuritishni boshlaydi.	Yozish, gapirish	Google Docs, Google Sheets
3. Axborot yig‘ish va tahlil	Ishonchli manbalarni tavsiya etadi, manbalar bilan ishlash strategiyalarini o‘rgatadi, maslahat beradi.	Ingliz tilidagi matn, audio va videolarni topadi, intervyu oladi, ma’lumotni saralab umumlashtiradi.	O‘qish, tinglash	Brauzer, YouTube, Google Forms
4. Mahsulot yaratish	Qoralamalarga fikr-mulohaza bildiradi, aniqlangan til xatolari bo‘yicha mini-darslar o‘tkazadi.	Mahsulot (buklet, video, podkast, veb-sahifa va hokazo) qoralamasini tayyorlaydi, hamkasblar bilan o‘zaro baholaydi, tahrir qiladi.	Yozish, gapirish	Canva, Google Docs
5. Taqdimot	Taqdimot muhitini (sinfdagi yoki onlayn auditoriya) tashkil etadi, savol-javobni boshqaradi.	Mahsulotni auditoriyaga taqdim etadi, savollarga javob beradi.	Gapirish, tinglash	Zoom yoki Google Meet, Mentimeter

[16] Muallif ishlanmasi

Bosqich	O‘qituvchi faoliyati	Talaba faoliyati	Rivojlanadigan nutq faoliyati	Raqamli vositalar (misol)
6. Baholash va refleksiya	Rubrika asosida baholaydi, individual va guruh bo‘yicha fikr-mulohaza beradi.	O‘zini va hamkasblarni baholaydi, loyiha kundaligi asosida refleksiya yozadi, keyingi loyiha uchun xulosa chiqaradi.	Yozish, gapirish	Google Forms

Loyihalar davomiyligi va yakuniy mahsulotiga ko‘ra uch turga guruhlanadi: qisqa muddatli (1–2 hafta; masalan, plakat yoki qisqa video-dialog), o‘rta muddatli (3–4 hafta; masalan, ingliz tilidagi buklet yoki podkast epizodi) hamda uzoq muddatli (semestr davomida; masalan, mahalliy turistik obyekt yoki milliy taomlar haqida ingliz tilidagi ko‘p bosqichli axborot loyihasi). Kursni qisqa loyihalardan boshlab, murakkablikni bosqichma-bosqich oshirib borish talabalarning guruhda ishlash va mustaqil izlanish ko‘nikmalarini izchil shakllantirish imkonini beradi.

Baholash rubrikasi

Loyiha faoliyatini baholash uchun besh mezonli tahliliy rubrika ishlab chiqildi (2-jadval).[17] Rubrika til ko‘rsatkichlari (aniqlik, ravonlik) bilan bir qatorda mazmun, hamkorlik va mahsulot sifatini ham qamrab oladi; har bir mezon to‘rt pog‘onali daraja (1 — boshlang‘ich, 4 — yuqori) asosida baholanadi.

2-jadval

Loyiha faoliyatini baholash rubrikasi[18]

Mezon	Ulushi (%)	Yuqori (4-) daraja ko‘rsatkichi
1. Til aniqligi (grammatika va leksika)	25	Grammatik tuzilmalar va leksika vazifaga mos; xatolar mazmunni tushunishga xalaqit bermaydi.
2. Nutq ravonligi va talaffuz	20	Nutq tabiiy tezlikda, ortiqcha pauzalarsiz; talaffuz tushunarli.
3. Mazmun va moslik	20	Yetakchi savolga to‘liq javob beradi; fikrlar mantiqiy izchil va manbalarga asoslangan.
4. Hamkorlik va jarayon	20	Vazifalarni o‘z vaqtida bajaradi; guruhga qo‘shgan hissasi loyiha kundaligi va o‘zaro baholash bilan tasdiqlanadi.

[17] Muallif ishlanmasi.

[18] Muallif ishlanmasi

Mezon	Ulushi (%)	Yuqori (4-) daraja ko‘rsatkichi
5. Mahsulot sifati va taqdimot	15	Mahsulot auditoriyaga mos, tuzilishi aniq; taqdimot va savol-javob ishonchli.
Jami	100	—

Til ko‘rsatkichlariga (1- va 2-mezonlar) jami 45 foiz, jarayon va mahsulotga 55 foiz ulush berilishi talabalarni faqat to‘g‘ri gapirishga emas, balki loyiha faoliyatida mas’uliyatli ishtirok etishga ham yo‘naltiradi. Individual hissani aniqlash uchun guruh bahosi bilan bir qatorda shaxsiy ball (loyiha kundaligi, o‘zaro baholash) ham hisobga olinadi.

Tajriba-sinov natijalari

Tajriba va nazorat guruhlarining oldingi va keyingi test natijalari 3-jadvalda keltirilgan.

3-jadval

Tajriba (TG) va nazorat (NG) guruhlarining o‘rtacha ko‘rsatkichlari[19]

Ko‘rsatkich	TG oldin	TG keyin	NG oldin	NG keyin	p	Koen d
Og‘zaki nutq (Speaking)	●	●	●	●	●	●
Yozma nutq (Writing)	●	●	●	●	●	●
Motivatsiya (1–5)	●	●	●	●	●	●

Ishlab chiqilgan model loyiha ishining mavjud nazariy asoslari bilan uyg‘un: u Frid-Butning uch bosqichli tuzilmasini kengaytiradi, Bekket va Sleyterning loyiha kundaligi g‘oyasini baholash tizimiga kiritadi, «Gold Standard» modelidagi talaba ovozi va tanlovi, refleksiya, ommaga taqdim etiladigan mahsulot kabi elementlarni til o‘qitish maqsadlariga moslashtiradi. Modelning asosiy o‘ziga xosligi — bosqichlarning nutqiy faoliyat turlari bilan aniq bog‘lanishi va baholashda til hamda jarayon ko‘rsatkichlarining birgalikda hisobga olinishidadir.

Adabiyotlarda qayd etilgan qiyinchiliklar — vaqt sarfi, guruh ichida hissa teng taqsimlanmasligi, o‘qituvchi rolining o‘zgarishi va baholash murakkabligi — metodikani joriy etishda hisobga olinishi lozim. Taklif etilgan modelda bu xatarlarni kamaytirish uchun muayyan mexanizmlar nazarda tutilgan: vaqtni boshqarish uchun reja va muddatlar belgilanadi (2-bosqich); individual hissa loyiha kundaligi va o‘zaro baholash orqali ko‘rinadi (6-bosqich); til o‘zlashtirish sustlashmasligi uchun mini-darslar o‘tkaziladi (3–4-bosqichlar); o‘qituvchi esa axborot manbai emas, balki maslahatchi va fasilitator vazifasini bajaradi. Katta guruhlarda va raqamli resurslar cheklangan sharoitda loyihalarni qisqa muddatli turlardan boshlash hamda mahsulot shaklini oddiy (plakat, og‘zaki taqdimot) tanlash maqsadga muvofiq.

[19] Muallif ishlanmasi

Tadqiqotning cheklovlari: tajriba bitta ta’lim muassasasida ● nafar ishtirokchi bilan o‘tkazildi; guruhlar tasodifiy tanlanmagan (kvazi-eksperimental dizayn); davomiylik cheklangan. Kelgusi tadqiqotlarda metodikani boshqa til darajalarida (A2, B2), turli yo‘nalish talabalari orasida va uzoq muddatli kuzatuv bilan sinab ko‘rish, shuningdek, raqamli vositalar, jumladan sun’iy intellektga asoslangan yordamchilar rolini o‘rganish maqsadga muvofiq.

Xulosa va takliflar

Tadqiqot ingliz tilini o‘qitishda loyiha asosida ta’lim texnologiyasidan foydalanishning metodik modelini ishlab chiqish va asoslash imkonini berdi. Natijada olti bosqichli metodik model, loyiha turlari tizimi va besh mezonli baholash rubrikasi ishlab chiqildi hamda metodikaning samaradorligini aniqlash dizayni bayon etildi. Tajriba natijalariga ko‘ra … (asosiy raqamli xulosani shu yerga yozing). Tadqiqot asosida quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

birinchidan, ingliz tili kursining kamida bitta modulini loyiha asosida tashkil etish va loyihalarni qisqa muddatlidan uzoq muddatligacha bosqichma-bosqich murakkablashtirib borish;

ikkinchidan, loyiha bosqichlarini nutqiy faoliyat turlari bilan bog‘lab, aniqlangan til ehtiyojlariga mos qisqa mini-darslarni muntazam o‘tkazish;

uchinchidan, baholashda til va jarayon ko‘rsatkichlarini qamrab oluvchi rubrika, loyiha kundaligi va o‘zaro baholashdan foydalanish;

to‘rtinchidan, ingliz tili o‘qituvchilarining loyiha faoliyatini loyihalash va fasilitatsiya qilish bo‘yicha malakasini oshirish kurslarini tashkil etish;

beshinchidan, hamkorlik va mahsulot yaratish uchun raqamli platformalardan (Google Workspace, Padlet, Canva va boshqalar) foydalanish imkoniyatlarini ta’minlash hamda ulardan foydalanish bo‘yicha metodik tavsiyalar tayyorlash.

Yuqoridagi choralarning izchil amalga oshirilishi talabalarning kommunikativ kompetensiyasini, mustaqil va hamkorlikda ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish hamda ingliz tili ta’limi sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 19-maydagi «O‘zbekiston Respublikasida xorijiy tillarni o‘rganishni ommalashtirish faoliyatini sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi PQ-5117-son qarori. -- Lex.uz, https://lex.uz/docs/-5426736.
2. Dewey, J. Experience and Education. -- New York: Macmillan, 1938.
3. Kilpatrick, W. H. The Project Method // Teachers College Record. -- 1918. -- Vol. 19, No. 4. -- P. 319–335.
4. Vygotsky, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. -- Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
5. Thomas, J. W. A Review of Research on Project-Based Learning. -- San Rafael, CA: Autodesk Foundation, 2000.
6. Stoller, F. L. Establishing a Theoretical Foundation for Project-Based Learning in Second and Foreign Language Contexts // Project-Based Second and Foreign Language Education: Past,

Present, and Future / ed. by G. H. Beckett, P. C. Miller. -- Greenwich, CT: Information Age Publishing, 2006. -- P. 19–40.
7. Beckett, G. H., Slater, T. The Project Framework: A Tool for Language, Content, and Skills Integration // ELT Journal. -- 2005. -- Vol. 59, No. 2. -- P. 108–116.
8. Fried-Booth, D. L. Project Work. 2nd ed. -- Oxford: Oxford University Press, 2002.
9. Larmer, J., Mergendoller, J., Boss, S. Setting the Standard for Project Based Learning. -- Alexandria, VA: ASCD, 2015.
10. Kokotsaki, D., Menzies, V., Wiggins, A. Project-based learning: A review of the literature // Improving Schools. -- 2016. -- Vol. 19, No. 3. -- P. 267–277.
11. Guo, P., Saab, N., Post, L. S., Admiraal, W. A review of project-based learning in higher education: Student outcomes and measures // International Journal of Educational Research. -- 2020. -- Vol. 102. -- Article 101586.
12. Swain, M. Communicative competence: Some roles of comprehensible input and comprehensible output in its development // Input in Second Language Acquisition / ed. by S. Gass, C. Madden. -- Rowley, MA: Newbury House, 1985. -- P. 235–253.
13. Ellis, R. Task-based Language Learning and Teaching. -- Oxford: Oxford University Press, 2003.
14. Council of Europe. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume. -- Strasbourg: Council of Europe Publishing, 2020.